

ENTREACTE

Al segon got, el company bevedor amollà la confidència:

-Jo festejava com bonament podia, d'orella, sense saber ben bé què calia fer. Però sempre he tingut principis, he escoltat els grans i he obrat en conseqüència. Per tant, vaig dir a la meva noia que era indispensable abans de seguir endavant (ja m'entens) que jo havia de parlar amb els seus pares.

"Ja són ganes", vaig dir-li. "Però és d'agrair. I què vas fer?"

-Vaig demanar dia i hora, fins que els pares accediren a rebre'm. Vivien al Torrent de l'Olla, un detall que, si tu vols, te l'explico de més a més...

-Sí, és clar. Una tia meva va viure-hi durant trenta-cinc anys.

-A quin número?

-No me'n recordo, però és igual, perquè la tia, pobreta, se'n va anar tal com havia vingut, sense deixar marca. Tu continua sense desviar-te del tema principal...

-Tens raó. Em van rebre un dijous a la tarda, aprofitant que al pare l'havien acomiadat de la feina per gandul. Va obrir-me la mare, que en aquell temps era una senyora marcida, molt treballada pels anys. "Què vol?", em preguntà amb una veu plena de tristesa. I jo que li responc: "Vinc a demanar-los permís per festejar amb la seva filla"

-Amb quina? -volgué saber ella.

-Ah! En tenen més?

-Sí.

-Jo vaig per l'Emília.

-Passi, passi.

I em van fer passar. Si et digués que es veien entusiasmats, t'enganyaria. La casa era modesta, tirant a ruïna abandonada, però jo no anava pas pels diners. Ara: m'hauria fet més bon efecte una mica menys de decadència. El pare era al menjador, espitregat i amb els elàstics pengim-penjam. L'Emília no s'afigurava per enlloc

.2.

i jo em sentia atabalat, perquè mai no havia fet un pas com aquell.

(En aquest punt, el company bevedor va fer una pausa per alçar el vas i trincar, amb una mirada perduda i somiosa. Prosseguí explicant-me que el pare va encetar la conversa sense contemplacions:)

-Així que vostè és el jove que empaita l'Emília. I què en vol fer, de l'Emília?

Afegí que això el va deixar glaçat, ja que són coses que un pare no ha de preguntar mai de bursada.

-Per què? -vaig voler saber jo.

-Perquè si li hagués expressat clarament els meus impulsos, hauria sorgit allò de l'honor de la família. Ja saps que entre l'instint de propagació de l'espècie i els bons costums hi ha hagut sempre controvèrsies.

-Per què? -vaig insistir, tretzener.

-Perquè l'home s'estima apassionadament els seus convencionalismes i sol posar-los per damunt de les seves necessitats immediates, ni que sigui amb una hipocresia manifesta...

(Això em va posar en guàrdia. El company bevedor devia ésser alguna cosa més del que semblava. Vaig preguntar-li:)

-Que tens estudis, tu?

-Pocs, però escollits. Va venir d'un pèl que no em llicencio en Lletres...

-I doncs?

-Sí, mira, és perquè provo d'explicar-te. En bona part, fou a causa de l'Emília...

(Aquí, el company va fer un clec amb els dits i demanà al mosso que ens portés més garnatxa.)

-Deies? -l'incitava jo perquè no s'aturés.

-Anava a dir (i t'ho diré) que sempre ensopeguem amb les mateixes pedres. El pare es va posar agressiu, em mirava amb uns ulls desafiadors, sense ajudar, deixant-ho tot per a mi. "Ja t'apanyaràs!", semblava que digués.

-Miri -vaig continuar-, tinc ganes d'actuar i voldria fer-ho de la manera més pulcra possible. Pertanyo a una família mnestral, molt barcelonina, i encara que m'atregui el progrés, em veig con-

.3.

dicionat per les bones formes...

"El pare", afegí l'amic, "esclafí en una gran riallada. Per uns moments, em va fer l'efecte que fins i tot s'ofegava. Però reaccionà."

-No em faci riure! -digué.

"De cop, es va posar seriós, s'alçà del balancí on seia i em va agafar per les solapes."

-Escolti, jove -cridà-. En les intencions que vostè té pel que fa a l'Emília, jo hi faig el paper dels capgrossos. Vostè només m'hi vol embolicar per quedar-se tranquil de consciència mentre tira al dret!

(El company bevedor va espantar una mosca que li rondava el got, i es va sumir en un estat d'abstracció, momentàniament silenciós. No em convenia pas!)

-Escolta tu -vaig sacsejar-lo-. I què més?

-Vaig reaccionar amb un posat d'ofensa mal continguda, d'aquells que t'exposen a imprudències temeràries. Vaig dir-li que anava de bona fe i que la meva visita obeïa a prolegòmens de matrimoni. Si t'expliqués com va botar, no t'ho creuríes.

-Com?

-Em digué que per allí no hi passava, que jo pretenia que l'hi facilités la meva boda sense preocupar-me gens de com havia anat la seva. Ja em diràs que li hauries replicat!

-Li hauria dit que no era el cas, que hi havia anat per parlar de mi i no pas d'ell, que no desviés la conversa...

-I què et penses que vaig fer? Però em va atallar de seguida. Va donar un cop de puny damunt la taula del menjador, tombant un horrorós gerro amb flors de plàstic que hi havia al damunt. "Prou!", vociferà, "Tant si vol com no, ara parlarem de mi. Si no li agrada, la porta és ben ampla i no tindrà cap dificultat per a anar-se'n tan de pressa com ha vingut."

-I tu què vas respondre-li?

-La seva reacció em va aplanar. Vaig dir-li mansament que estava bé, que podíem parlar del seu matrimoni...

-I ho vàreu fer?

.4.

-I tant! M'obligà a asseure'm, s'assegué ell i va desgranar la història:

"Com pot suposar, jove, jo també he tingut la seva edat, amb els deficiències naturals que l'acompanyen. De no ésser que no m'engresca gens, fins i tot diria que m'assemblava a vostè, si no en el físic (jo tenia més presència), sí en una situació calcada de la que vivim ara. Però jo vaig tenir la desgràcia que el meu projecte de sogre era un home deshonest i em va acceptar de seguida, sense avisar-me. Era una persona odiosa, tot i que la gent, en general, li havien concedit la fama de ciutadà exemplar i ell s'hi ajeia. En tot el que li explico no hi ha res contra la meva senyora, que aleshores era molt atractiva i després ha complert com la primera. No, no... L'abominació procedia del seu pare, que em va destrossar la vida. L'odiava tant que només rumiava maneres d'eliminar-lo, projectant crims perfectes i d'altres que no ho eren, però tots encaminats a treure-me'l de la vista. Se'm convertí en una obsessió i, en dues ocasions, vaig estar a punt d'aconseguir-ho, amb un risc personal enorme: la darrera vegada, la policia em va tenir tancat durant tres dies, sotmetent-me a uns interrogatoris esgotadors. I me'n vaig escapar perquè el meu sogre, fals, untuós, fariseu, va fer una declaració que m'exculpava. L'hauria esclafat més que mai, i apa, novament a casa, amb el pes de les meditacions assassines. Amb el pas dels anys, ens vam pegar una colla de vegades i es pot dir que anàvem a mitges, perquè ell era un home robust i s'hi tornava. Només li diré que, en una ocasió, qui va haver de respondre a la policia fou ell, mentre jo era a l'ambulatori ple d'esparadraps. Al final es va morir de vell, però massatardd, ja m'havia desfet i jo també em trobava a frec de la vellesa. M'entén, ara?"

-No, la veritat -vaig ~~respondre~~-li jo-. És una situació que no la veig calcada...

-És presta a comparances. Jo tinc quatre fills i em vaig prometre solemnement que mai no criaria corbs. No permetré que se'm fiqui a la família ningú que em vulgui treure els ulls.

-Li asseguro que no és el meu cas. Li prometo que jo no l'agre-

.5.

diré mai i, si per casualitat m'assaltava la idea, l'allunyaria sense contemplacions.

-En aquests moments, jove, no es pot comprometre a res. Va esverat per l'Emília i faria moneda falsa. Em pertoca a mi de prendre les degudes providències. Vostè no tindrà més remei que passar pel tràngol de conquistar-me.

-Què vol dir?

-Que amb haver conquistat l'Emília no n'hi ha prou, ni de bon tros. La nena és obedient i bona filla, sense comptar que ha estat testimoni dels mals que les precipitacions poden portar a una família. O sigui que admetent que ha enamorat l'Emília (no ho discuteixo), no avançarà ni un centímetre més fins que m'"enamori" a mi. M'ha d'inspirar confiança, contemplar-me, aviciar-me, no deixar-me tocar de peus a terra, fins que jo estigui ben segur que no em passarà res. Oi que em comprèn?

(El meu company de beguda va callar de sobte, tot clavant la mirada en el buit. Per treure'l de l'abstracció, vaig dir-li:)

-Però com ha acabat, l'episodi?

-No ha acabat pas, sinó al contrari. Em trobo al bell mig del problema. Si sabés que ets capaç d'interpretar-ho, t'ho diria amb una sola frase...

-Prova-ho!

-Doncs resulta que estic festejant amb el pare de la meva estimada Emília.

-Això és equívoc, tu!

-Reconec que sona malament. La gent murmura, especula, desbarra. És cert que l'afalago, el trec a passejar, el porto al cinema un parell de vegades per setmana, li faig regals, procuro que no s'hagi d'estar de res. I és mostra difícil, encara no m'ha donat el sí...

-Home, no es pot negar que és estrany, convida a malpensar.

-Fins a cert punt. Si haguéssim de recórrer a les comparances, et diria que s'assembla a unes relacions formals, impecables. Ens acompanya sempre la seva senyora, que es beneficia també de totes les meves atencions.

.6.

-I l'Emília?

-Pobreta! La tenen dominada. Me la deixen veure poc i de lluny.

-Però que hi diu, ella?

-No té ocasió de dir-me res. Se la veu consumida i nerviosa, com si la cremés el mateix foc interior que m'està cremant a mi.

(Després d'una breu reflexió, i tot preguntant-li que em perdonés la franquesa, vaig preguntar-li:)

-Vols dir que no fas l'ase?

-El faig, el faig... Me n'adono perfectament. Ja t'he explicat que he hagut de deixar els estudis i posar-me a treballar, perquè les despeses són fortes. Però el pitjor no és això...

-Ah, no?

-No. El pitjor és que estic ben decidit a escanyar el pare de l'Emília. Sobre la mare encara vacillo, però tinc por que també se la carregará. Em passo hores i hores fent càlculs sobre la manera de procedir amb tacte, a base d'assegurar-me l'èxit i la impunitat alhora. I això no és bo, creu-me, acabaré espatotxant-me uns bons sentiments dels quals sempre he estat molt orgullós. Em dol donar la raó al pare de l'Emília en les seves aprensions i haver de convenir que em vaig convertint en un d'aquells corbs que ell vol esquivar.

-No se t'han ocorregut altres alternatives?

-Com ara quines?

-Per exemple, raptar l'Emília. O bé canviar d'aires i enamorar-te d'una altra noia.

-No, no... Mai no em podré enamorar de ningú més. Me l'estimo apassionadament. I quant a raptar-la ~~ella~~ no m'ho perdonaria mai, perquè és delicada, sensible, partidària dels camins rectes i de les coses ben fetes.

-Si és així, ¿vols dir que t'arribaria a perdonar que li haguesis liquidat els pares?

(Va semblar que aquestes paraules l'ensorraven. Amb els braços damunt la taula, acotà el cap i em va fer l'efecte que estava a punt

.7.

de somicar.)

-No t'ho prenguis així, home -vaig dir-li-. En aquest món hi ha més solucions que llonganisses. El suïcidi, per exemple. ¿No hi has pensat? Que consti que a mi em doldria i no és pasq que t'ho aconselli, però aquest deffici que tens tampoc no és vida. A més, seria un estalvi de sang vessada, ens en podríem sortir, amb un sol difunt i tu faries cau i net. Ja sé que és una cura de cavall, però si tu no ets ^{veus amb cor de trobar} capaç de trobar-hi una altra sortida...

(El company es va esparpillar)

-Sóc incapaç de donar un disgust tan gros a l'Emília. No sé si t'has fet ben bé càrrec que ella no és de fusta.-respongué.

-És que tal com ho presents sembla que només la deixis triar entre disgustos de gran envergadura. Qualsevol que et sentís diria que el teu és un d'aquells amors que maten.

(Va tenir una altra enfonsada de moral, però tenia la facultat de recobrar-se de pressa)

-T'ho prens una mica a la fresca, oi? -em digué ell-. És bonic fer broma amb la desgràcia dels altres...

-Saps què? -vaig replicar-li-. Doncs que trobo que quatre vasos de vi no donen per a tant. Valdria més que em diguessis a pit descobert què vols, què pretens de mi.

-De debò?

-De debò.

-Doncs aquí va: necessito desesperadament cinc mil pessetes, perquè demà he de portar els pares de l'Emília al Liceu. Per la teva tranquil.litat, has de saber que sempre torno els diners que em deixen. És una qüestió de principis...

(Em vaig alçar de la cadira, perquè se'm feia tard)

-Amb aquests antecedents no tindràs cap dificultat. Si expliques la història a qualsevol director de hanc tal com me l'has explicada a mi, t'obrirà crèdit de seguida. Són faves comptades.

(I me'n vaig acomiadar, tot donant-li uns afectuosos cops a l'esquena. Em feia mandra de contar-li que jo, amb la meitat del que ell pretenia, n'hauria tingut prou per conservar un amor de pri-

.8.

mavera que se m'escapava materialment dels dits per falta d'allò
que els francesos en diuen -amb perdó- argent de poche. Cadascú
se sap les seves coses.)